

UDENRIGSMINISTERIET
Nordgruppen

EUK, j.nr. 400.A.5-0-0
Den 1. oktober 2008

Rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser)
den 13.-14. oktober 2008

SAMLENOTAT

<u>1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 15.-16. oktober 2008 .....</u>	<u>2</u>
<u>2. Georgien – forholdet til Rusland .....</u>	<u>4</u>
<u>3. Zimbabwe .....</u>	<u>7</u>
<u>4. Belarus .....</u>	<u>10</u>
<u>5. (Evt.) Uzbekistan.....</u>	<u>12</u>

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 15.-16. oktober 2008

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Formandskabets ventes at præsentere første udkast til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd den 15.-16. oktober 2008 i forbindelse med Coreper II den 1. oktober 2008. Hovedemnerne for topmødet ventes at være Lissabon-traktaten, indvandrings- og asylpagten, den aktuelle økonomiske situation i Europa, finansiel stabilitet, fødevarer- og energipriser, klimaændringer og energisikkerhed samt opfølgning på det ekstraordinære Europæiske Råd den 1. september 2008 vedrørende krisen i Georgien og EU's forhold til Rusland. Det primære fokus for drøftelsene ventes umiddelbart at være på den aktuelle økonomiske situation. Endvidere lægger formandskabet op til, at man på topmødet skal forholde sig til sammensætning og øvrige rammer for arbejdet i den refleksionsgruppe, der blev etableret på DER i december 2007.

Det første udkast til konklusioner vil blive tilsendt Udvalget, så snart det foreligger.

2. Baggrund

Mødet i Det Europæiske Råd den 15.-16. oktober 2008 er et ordinært møde. I henhold til gældende praksis forbereder Rådet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) Det Europæiske Råds møder.

3. Hjemmelsgrundlag

Det første udkast til konklusioner foreligger endnu ikke.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Formandskabets ventes at præsentere første udkast til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd den 15.-16. oktober 2008 i forbindelse med Coreper II den 1. oktober 2008. Hovedemnerne for topmødet ventes at være Lissabon-traktaten, indvandrings- og asylpagten, den aktuelle økonomiske situation i Europa, finansiel stabilitet, fødevarer- og energipriser, klimaændringer og energisikkerhed samt opfølgning på det ekstraordinære Europæiske Råd den 1. september 2008 vedrørende krisen i Georgien og EU's forhold til Rusland. Det primære fokus for drøftelsene ventes umiddelbart at være på den aktuelle økonomiske situation. Endvidere lægger formandskabet op til, at man på topmødet skal forholde sig til sammensætning og øvrige rammer for arbejdet i den refleksionsgruppe, der blev etableret på DER i december 2007.

Det første udkast til konklusioner vil blive tilsendt Udvalget, så snart det foreligger.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Det første udkast til konklusioner foreligger endnu ikke.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Det første udkast til konklusioner foreligger endnu ikke.

9. Høring

Sagen ventes ikke sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Med udgangspunkt i den foreliggende kommenterede dagsorden forventer regeringen at kunne tage formandskabets orientering om det først udkast til konklusioner til efterretning.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre landes holdninger kendes ikke på nuværende tidspunkt.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Formandskabets udkast til kommenteret dagsorden for Det Europæiske Råd den 15.-16. oktober 2008 blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 12. september 2008.

2. Georgien – forholdet til Rusland

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Drøftelserne ventes at ville omfatte situationen i Georgien, forberedelsen af Genève-konference om fred og sikkerhed i regionen, forberedelsen af Bruxelles-konference om støtte til genopbygning og videreudvikling af Georgien, udstationeringen af EU-observatorer, gennemførelsen af aftalerne med Rusland om tilbagetrækning samt EU's forhold til Rusland. Der ventes vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

På det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 1. september 2008 blev det besluttet at iværksætte en række EU tiltag i forhold til krisen i Georgien, herunder udsendelsen af en civil ESDP-observatørmision, udnævnelsen af en særlig repræsentant for Georgien-krisen, indkaldelse af en Genève-konference om fred og sikkerhed i regionen samt organisering af en donorkonference om støtte til genopbygning og videreudvikling af Georgien. Det blev også besluttet at gøre en indsats for at knytte Georgien tættere til EU og understøtte landets økonomiske udvikling. DER enedes tillige om at styrke indsatsen over for EU's øvrige østlige naboer ved at forstærke og videreudvikle den europæiske naboskabspolitik, så den bliver endnu mere attraktiv for de pågældende lande. Målet er at tilskynde til yderligere reformer og udvikling i landene i et tæt og konstruktivt samarbejde med EU.

På det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd blev det endvidere besluttet, at forhandlingerne om en ny EU-Rusland rammeaftale vil blive udskudt, indtil russiske tropper er trukket tilbage til positionerne før Georgien-konfliktens udbrud. Det blev ligeledes besluttet, at forholdet mellem EU og Rusland skal evalueres frem til det næste EU-Rusland topmøde, der planlægges afholdt den 14. november i år i Nice. Grundlaget for EU-Rusland samarbejdet er den fortsat gældende Partnerskabs- og Samarbejdsaftale, der blev underskrevet i 1994 og trådte i kraft i 1997. På EU-Rusland topmødet den 27. juni i år markerede man indledning af forhandlinger om den nye EU-Rusland rammeaftale. Forhandlingerne blev indledt den 4. juli i år.

Status ultimo september er, at ESDP-mission er under deployering, herunder med deltagelse af 10 danske observatorer. Den franske diplomat Pierre Morel er udpeget som særlig EU-repræsentant, mens hans mandat stadig er under udarbejdelse. Kommissionen har stillet op til 500 millioner euro over tre år i udsigt til genopbygning og økonomisk støtte til Georgien. Kommissionen arbejder på forslag til, hvordan EU's relationer til Georgien og de øvrige østlige nabolande kan styrkes inden for rammerne af den Europæiske Naboskabspolitik (ENP).

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Situationen i Georgien, status for EU's engagement og mulige implikationer for forholdet til Rusland vil stå på dagsordenen. Når rådsmødet afholdes ventes udstationeringen af EU-observatører at være gennemført, mandatet for den særlige EU-repræsentant for Georgien-krisen at være på plads, Genève-konference om fred og sikkerhed i regionen vil være umiddelbart forestående og Bruxelles-konference om støtte til genopbygning og videre udvikling af Georgien vil være indkaldt.

Drøftelsens forløb vil i høj grad afhænge af Ruslands gennemførelse af 6-punktsplanen og Moskva-aftalen af 8. september 2008. I henhold til aftalen skal de russiske tropper være trukket tilbage fra de såkaldte bufferzoner. Betingelsen herfor er, at der pr. 1. oktober er deployeret tilstrækkeligt mange internationale observatører i Georgien. Som det ser ud nu vil målet på 200 ESDP-observatører blive nået. Forberedelsen af EU/Rusland-topmødet vil også afhænge af udviklingen af situationen i Georgien.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen har EU-budgetmæssige konsekvenser, idet Kommissionen har stillet op til 500 millioner euro i udsigt til genopbygning og økonomisk støtte til Georgien. Efter den almindelige fordelingsnøgle svarer det til, at Danmarks andel heraf vil være på ca. 10 mio. euro. Der er dog ikke tale om nye påligninger, idet EU-støtten til Georgien tages fra den eksisterende budgetramme. Sagen vurderes ikke at have andre konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen sendes ikke i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side lægges der stor vægt på, at EU's ledende rolle i håndteringen af Georgien-krisen kan fastholdes og videreudbygges. Det gælder nu om, at den planlagte Genève-konference om fred og sikkerhed i regionen og den planlagte Bruxelles-konference om støtte til genopbygning og videre udvikling af Georgien bliver brugt som trædesten mod en varig løsning af konflikterne i området. Det er vigtigt, at Rusland inddrages på en konstruktiv måde i disse bestræbelser. Det er samtidigt en afgørende forudsætning for håndteringen af Georgien-krisen

og for evalueringen af EU-Rusland-samarbejdet, at Rusland overholder Moskva-aftalen af 8. september 2008.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes fortsat opbakning til formandskabets håndtering af sagen.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 15. september 2008.

3. Zimbabwe

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der forventes en drøftelse af situationen i Zimbabwe efter underskrivelsen den 15. september af en magtdelingsaftale mellem Mugabe/ regeringspartiet Zanu-PF og oppositionspartiet MDC (MDC-lederne Tsvangirai og Mutambara). Der er endnu ikke dannet en ny regering, og der rapporteres om hårde forhandlinger i forbindelse med fordelingen af ministerposter. Der ventes ikke at ville ske en lempelse af EU's sanktioner over for Zimbabwe. Dette vil kræve dannelsen af en ny regering og en vurdering af denne regerings politik og konkrete initiativer.

2. Baggrund

Efter vanskelige forhandlinger underskrev Zimbabwes præsident Robert Mugabe og de to oppositionsledere Morgan Tsvangirai og Arthur Mutambara den 15. september en aftale, som deler magten mellem Zanu-PF og MDC. Aftalen indebærer bl.a., at Mugabe fortsætter som præsident, mens Tsvangirai bliver premierminister. Hæren underlægges Mugabe, mens politiet underlægges Tsvangirai. Premierministeren vil lede et ministerråd, som skal sikre gennemførelse af regeringens samlede politik, mens præsidenten får ansvaret for et nyoprettet nationalt sikkerhedsråd samt kabinettet. Zanu-PF får 15 ministre, MDC får 16. En række af de aftalte tiltag kræver gennemførelse af en forfatningsændring, hvilket parterne er enige om at søge gennemført snarest. Der sættes ikke i aftalen klare tidsfrister for gennemførelsen af forfatningsreformen og efterfølgende nyvalg.

Aftalen indeholder en del uklarheder og fortolkningsmuligheder bl.a. i forhold til kompetencen og det indbyrdes forhold mellem de to minister-råd samt rollen for det nationale sikkerhedsråd. Helt centralt vil være, hvorledes aftalen omsættes og administreres i praksis. Dette vil også være retningsgivende for, hvor meget indflydelse præsident Mugabe og kredsen omkring ham fremover vil få i Zimbabwe.

Siden aftalens indgåelse har der fundet forhandlinger sted om fordelingen af ministerporteføljer. Ifølge udtalelser fra Morgan Tsvangirai den 24. september er der udsigt til en snarlig enighed om fordelingen af poster, således at en regering kan tiltræde i løbet af meget kort tid. Andre kilder i MDC ser mere pessimistisk på udviklingen og mener, at regeringsdannelsen kan trække ud i flere måneder.

Der er i EU-kredsen enighed om behovet for fortsat at opfordre AU og SADC til at involvere sig i processen, herunder regeringsdannelsen, med henblik på at sikre en hurtig og tilfredsstillende gennemførelse af aftalen. Dette gælder også i forhold til etablering af monitoreringsmekanismer i forhold til aftalen. I aftalen omtales en intern parlamentarisk monitorering og en ekstern monitorering af AU, SADC og lederen af mæglingsprocessen (og nu

tidligere præsident) Mbeki. Det vil være afgørende for at sikre aftalens gennemførelse, at der etableres meget præcise mekanismer og indikatorer. Det kan frygtes, at Mbeki afgang som Sydafrikas præsident vil kunne svække hans autoritet i forhold til den videre proces i Zimbabwe.

EU har siden 2002 haft sanktioner over for Mugabe og magtelisten omkring ham. Det forventes ikke på rådsmødet en lempelse af sanktionerne. Dette vil kræve en regeringsdannelse og konkrete politiske initiativer. Morgan Tsvangirai har tilkendegivet, at han ikke finder grund til at lempe EU's sanktioner med det samme.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Drøftelse af situationen i Zimbabwe efter underskrivelse af en magtdelingsaftale d. 15. september. Der forventes ikke en lempelse af EU's sanktioner.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Sagen forventes ikke umiddelbart at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Drøftelsen har ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen skal ikke i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser indgåelsen af en magtdelingsaftale i Zimbabwe velkommen. Den kommende proces skal støttes bedst muligt, og det er vigtigt, at såvel AU som SADC forbliver aktivt engagerede i processen. Regeringen støtter, at der først tages stilling til en lempelse af EU's sanktioner mod Zimbabwe, når der er dannet regering i Zimbabwe, og når man har set de første indikationer på regeringens konkrete politik.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed i EU-kredsen om at støtte gennemførelsen af magtdelingsaftalen i Zimbabwe og at opfordre AU og SADC til et fortsat engagement. Der forventes ligeledes enighed om indtil videre at bibeholde EU's sanktioner over for magtelisten i Zimbabwe.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europavalg til orientering den 13. juni og den 12. september 2008.

4. Belarus

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der ventes en drøftelse af den aktuelle situation i Belarus og af de fremtidige forbindelser mellem EU og Belarus. Der ventes rådskonklusioner.

2. Baggrund

Der er i EU generelt enighed om det væsentlige i at samarbejde med og yde støtte til EU's østlige nabolande, herunder via det Europæiske Nabolandsprogram. På grund af de belarussiske myndigheders manglende respekt for demokratiske rettigheder og menneskerettigheder har EU's samarbejde med Belarus imidlertid været meget begrænset. Senest blev der efter præsidentvalget i marts 2006 indført EU-sanktioner i form af indrejseforbud rettet mod en række belarussiske politikere og embedsmænd, herunder præsident Lukashenko.

De belarussiske myndigheder har medio august i år løsladt de tre sidste politiske fanger opført på EU's liste, herunder tidligere præsidentkandidat Kozulin. EU har betegnet denne handling som et betydningsfuldt skridt i retning af at imødekomme unionens krav om forbedringer på demokrati- og menneskerettighedsområdet, og det er en forudsætning for, at man fra EU's side vil tage ovennævnte sanktioner op til revision.

Den 28. september blev der afholdt parlamentsvalg i Belarus, hvilket EU så som endnu en belarussisk chance for at nærme sig demokratiske værdier. EU anså det for positivt, at det belarussiske styre inviterede internationale valgobservatører til at overvåge valgprocessen. OSCE har kritiseret valget for – trods mindre fremskridt - ikke at leve op til organisationens demokratiske standarder.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

På rådsmødet ventes en drøftelse af den aktuelle situation i Belarus samt EU's fremtidige forbindelser til Belarus. I den forbindelse vil det blive drøftet, hvilken betydning Belarus' frigivelse af de sidste politiske fanger vil have for EU's sanktioner over for en række ledende belarussiske politikere og embedsmænd. Det vil også blive drøftet, hvorledes EU bør forholde sig til forløbet af parlamentsvalget den 28. september. Der forventes rådskonklusioner.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen vurderes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen sendes ikke i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side arbejdes der for at fremme demokrati og menneskerettigheder i Belarus, herunder at dialogen mellem EU og Belarus styrkes.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ventes generel opbakning til en politik, som sigter på at fremme demokrati og menneskerettigheder i Belarus. Der ventes også opbakning til at undersøge mulighederne for en dybere dialog mellem EU og Belarus.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 15. september 2008.

5. (Evt.) Uzbekistan

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet vil der skulle tages stilling til EU's sanktionsregime over for Uzbekistan, herunder om EU skal forlænge suspenderingen af visumrestriktionerne. Der ventes vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

EU indførte i 2005 et sanktionsregime overfor Uzbekistan som reaktion på myndighedernes grove menneskerettighedskrænkelser under håndteringen af Andijan-urolighederne i maj 2005 og den usbekisk afvisning af bl.a. EU's og FN's krav om en uvildig, international undersøgelse heraf. Sanktionerne omfatter såvel en våbenembargo som visumrestriktioner mod myndighedspersoner, som havde tilknytning til håndteringen af Andijan-urolighederne. Restriktionerne bortfalder automatisk efter en periode på henholdsvis tolv og seks måneder, medmindre der træffes beslutning om andet.

I november 2007 indledte EU suspendering af visumrestriktionerne på baggrund af en række mindre fremskridt på menneskerettighedsområdet. Samtidig var der EU-enighed om, at våbenembargoen skulle fastholdes.

På rådsmødet i april 2008 besluttede EU at forlænge suspenderingen af visumrestriktionerne med yderligere 6 måneder, det vil sige frem til den 13. november 2008, for at opmuntre det usbekiske styre til yderligere forbedringer af den generelle menneskerettighedssituation i landet og til at efterleve rådskonklusionerne fra november 2007. Beslutningen herom blev taget under forudsætning af, at Rådets evaluering af menneskerettighedssituationen i landet efter tre måneder, det vil sige i juli 2008, skulle konkludere, at der var sket en række konkrete forbedringer. EU's drøftelse af evalueringen gav ikke anledning til ændring af EU's politik.

EU's Centralasien-strategi fra juni 2007 lægger op til et bredt og fremadrettet samarbejde med Centralasien på flere områder, herunder en struktureret og resultatorienteret menneskerettighedsdialog med hvert enkelt land i Centralasien. Uzbekistan var det første centralasiatiske land, som indvilligede i det nye format for EU's menneskerettighedsdialog, og det usbekiske styre har udvist en vis imødekommenhed under denne dialog. Den anden runde af menneskerettighedsdialogen fandt sted den 5. juni 2008, hvor der var en åben meningsudveksling. Ligeledes blev der den 16. september 2008 afholdt det 8. møde i Samarbejdsrådet mellem EU og Uzbekistan, hvor landets menneskerettighedssituation også blev drøftet.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet vil skulle træffe beslutning om, hvorvidt suspendering af visumrestriktionerne overfor Usbekistan skal forlænges for en periode på seks måneder. Formålet med fortsat suspendering vil være at tilskynde til yderligere positive skridt i retning af større respekt for menneskerettighederne og retssikkerhed i landet. Ligeledes vil Rådet skulle træffe beslutning om opretholdelse af våbenembargoen.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for Danmarks statsfinanser, samfundsøkonomi, miljø eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at der sker konkrete forbedringer i den stærkt kritiske menneskerettighedssituation i Usbekistan. Erfaringerne fra suspenderingen af visumrestriktionerne siden november 2007 har vist, at der er sket moderat positive fremskridt på menneskerettighedsområdet. Som eksempel herpå kan nævnes: mindre reform af domstolene - herunder en styrkelse af domstolsprøvelse ved arrestation eller tilbageholdelse, afskaffelse af dødsstraf, løsladelse af en række menneskerettighedsforkæmpere og ratifikation af ILO's konventioner om mindstealder for beskæftigelse og forbud mod de værste former for børnearbejde.

Regeringen kan i lyset af de hidtidige erfaringer med suspendering af visumrestriktionerne efter omstændighederne støtte en forlængelse af suspenderingen, såfremt EU fastholder en tæt overvågning af menneskerettighedssituationen i landet, og at der løbende sker konkrete fremskridt til forbedring af retssikkerheden og respekten for menneskerettighederne.

Regeringen støtter opretholdelse af våbenembargoen.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes EU-enighed om en yderligere forlængelse af suspenderingen af visumsanktionerne for en seks måneders periode. Baggrunden herfor er, at de første 11 måneder med suspension har bidraget til en moderat positiv udvikling på menneskerettighedsområdet. Ligeledes ventes der at være EU-enighed om opretholdelse af våbenembargoen.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen vedr. suspendering af visumrestriktionerne har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 25. april 2008.

Sagen vedr. våbenembargoen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 12. september 2008.